

ROGALAND
FYLKESKOMMUNE

FYLKESRÅDMANNEN
Kulturavdelingen

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091, Majorstuen

0301 OSLO

09.08.2016

Deres ref.:

Saksbehandler: Guro Skjelstad
Direkte innvalg: 51 51 66 81

Saksnr. 13/20828-34
Løpenr. 52088/16
Arkivnr. M10

BJERKREIM KOMMUNE - UTTAK AV DRIKKEVANN FRA BIRKELANDSVATNET /BJERKREIMSVASSDRAGET - UTTALELSE ETTER FERDIGSTILTE ARKEOLOGISKE REGISTRERINGER

Vi viser til tidligere korrespondanse og til arkeologiske registreringer gjennomført 29.-30.03.16.

Automatisk freda kulturminner

Som det fremgår av den vedlagte rapporten, ble det under de arkeologiske registreringene funnet to kullgropene og en åkerrein. De to kullgropene ble funnet innenfor, og tett på arealet som er planlagt til rigg – og deponiområde (deponi nr. 2) og det ble sendt inn prøver for datering av disse. Vi har nå mottatt dateringsresultatene, som viser at gropene er benyttet til produksjon av kull i vikingetid/middelalder og i høymiddelalder. Åkerreinen ble funnet sør for bekken ved vegtrasé B1, vest i planområdet. Kullgropene har fått id 220444 og id 220448 i Askeladden, og åkerreinen har fått id 220472 (se vedlagt kart).

Slike kulturminner er gitt et automatisk rettsvern i henhold til kulturminneloven §§ 3 og 4, og skal sikres for fremtiden som nasjonale minnesmerker.

Vegtrasé B1 – konflikt med automatisk freda åkerrein id 220472

I kartgrunnlaget vedlagt høringen (KU- datert 09.10.15), var den vestligste delen av anleggsveien på Birkeland (B1) planlagt sør for den steinsatte bekken i området. Dersom denne traséen skal følges ser den ut til å komme i konflikt med åkerreinen med id 220472. Ifølge senere oversendte shape-filer fra Multiconsult, på vegne av IVAR, er anleggsvegen plassert nord for bekken. Vegtraséen vil da ikke komme i konflikt med den registrerte åkerreinen (id 220472).

Riggområde og deponiområde 2 – konflikt med automatisk freda kullgropene

Kullgrop nr. 2 (id 220448), ligger innenfor areal avsatt til riggområde, mens kullgrop nr. 1 (id 220444) ligger i grensen til deponiområde nr. 2 i sørvestenden av Skogatjørna. Det er således bare kullgrop nr. 2 som kommer i direkte konflikt med de planlagte tiltakene, mens kullgrop nr. 1 ligger så tett på plangrensen at fylkesrådmannen mener det foreligger fare

POSTADRESSE
Postboks 130 Sentrum
4001 STAVANGER

BESØKSADRESSE
Arkitekt Eckhoffsgt. 1
STAVANGER

TELEFON
51 51 66 00

ORGANISASJONSNR.
971045698

BANKGIRO:
3201.05.50520

E-POST: firmapost@rogfk.no

INTERNETT: www.rogfk.no

for skade på gropa i forbindelse med tiltakene her.

Det går frem av kulturminnelovens § 3 at ingen må sette i gang tiltak som er egnet til å skade, ødelegge, grave ut, flytte, forandre, tildekke, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme et automatisk freda kulturminne eller fremkalle fare for at dette kan skje, uten at det foreligger et dispensasjonsvedtak etter § 8, 1. ledd.

Ettersom planene gjelder uttak av drikkevann, anses tiltaket å ha stor samfunnsmessig betydning. Vi ser at vern av de automatisk freda kulturminnene kan bli vanskelig å forene med de store tiltakene som skal skje i området, og vi kan derfor allerede nå signalisere at fylkesrådmannen vil kunne tilrå dispensasjon fra Lov om kulturminner ovenfor Riksantikvaren. Saken oversendes da også Arkeologisk museum Universitetet i Stavanger, som skal vurdere tilråding, og uttale seg til dispensasjonsspørsmålet.

Fylkesrådmannen ber om at tiltakshaver vurderer hvorvidt vegen B1 og riggområdet kan etableres slik at man unngår konflikt med kulturminnene (åkerrein id 220472 og kullgrop id 220448) i området. Videre må det vurderes hvilke avbøtende tiltak som kan settes i verk for å unngå skade på kullgropa id 220444 nær deponiområde 2.

Alternativt til dette kan tiltakshaver få vurdert dispensasjonsspørsmålet for de automatisk freda kulturminnene. Dersom tiltakshaver ønsker å søke om dispensasjon, ber vi om å få tilbakemelding om dette.

En eventuell dispensasjonssøknad bør fortrinnsvis avklares før konsesjonsvedtak. Dersom dette ikke lar seg gjøre, må en eventuell dispensasjon foreligge før utarbeidelse av Miljøplan slik at eventuelle krav/vilkår kan innarbeides i denne. Tiltak kan ikke iverksettes før det foreligger en dispensasjon fra kulturminneloven for de berørte kulturminnene.

Vi gjør også oppmerksom på at en evt. dispensasjon som hovedregel gis med krav om en forutgående arkeologisk utgraving som skal utføres av Arkeologisk museum Universitetet i Stavanger. En slik utgraving vil måtte bekostes av tiltakshaver jf. § 10 i kulturminneloven.

Rapport fra den kulturhistoriske registreringen er vedlagt. Faktura sendes særskilt.

Vi vil også minne om at Stavanger maritime museum tidligere har varslet at det trolig vil bli behov for marinarkeologiske undersøkelser i vannet før tiltak iverksettes.

Nyere tids kulturminner/kulturlandskap

I tidligere oversendte høringsuttalelse (saksframlegg oversendt 18.03.16), bad vi om at anleggsveg B1, ble lagt nord for bekken for best mulig terrengtilpasning. Shape-filene som ble oversendt oss fra Multiconsult 04.03.16 indikerer at denne plasseringen er planlagt i det videre, noe vi anser som positivt.

Fylkesrådmannen vil for øvrig vise til tidligere uttalelse der vi ber om at det tas hensyn til eldre klopper i området (jmf. vedlagt kulturhistorisk rapport).

Seksjon for kulturarv

Kate I. Jellestad Syvertsen
seksjonssjef

Guro Skjelstad
rådgiver

Vedlegg: Kulturhistorisk rapport
Kart

Kopi: IVAR
Multiconsult
Arkeologisk museum, UiS

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.